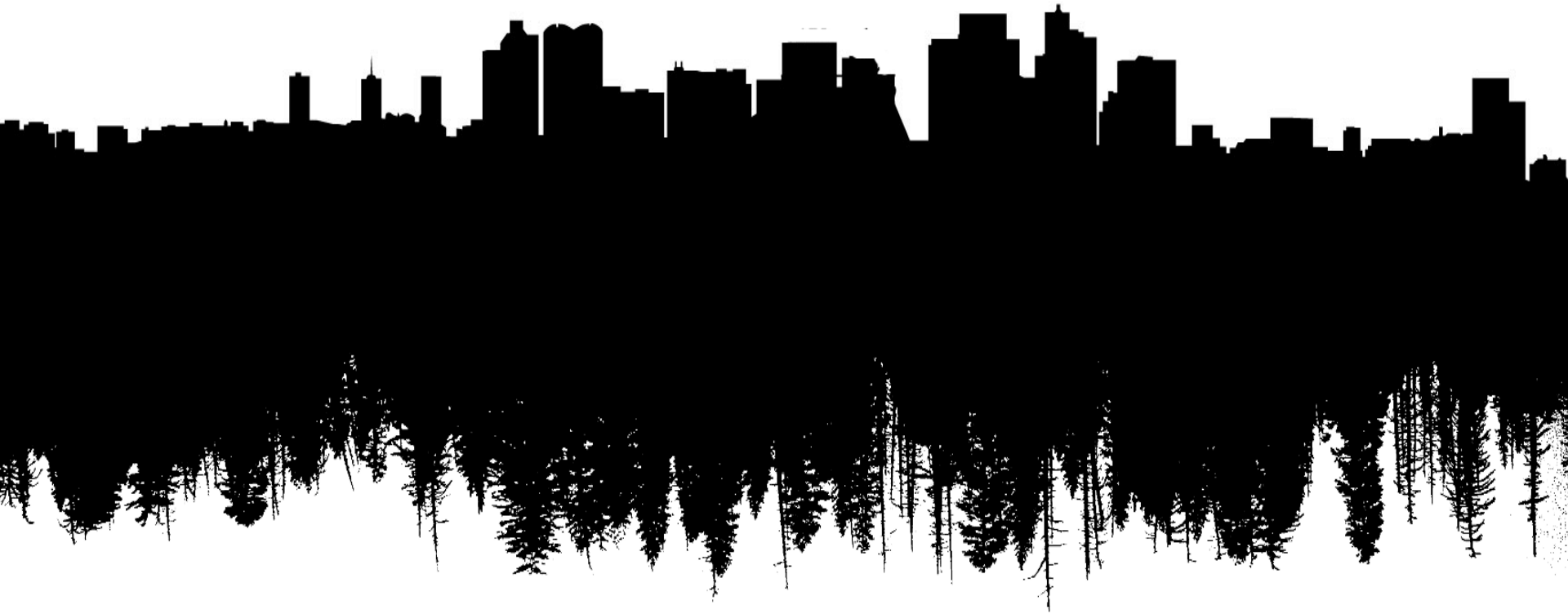

ASUINALUEIDEN ERIYTYMINEN

Mari Vaattovaara
Helsingin yliopisto
Kaupunkitutkimusinstituutti ♥

Suomalaisen hyvinvointivaltion rakentamisen peruskivi on ollut asuntopolitiikka

- Pyrkimys turvata kaikille hyvän elämän lähtökohdat tarjoamalla tasavertaisen asumisen perusta oli vaikutusvaltaisen Pekka Kuusen ”60-luvun sosiaalipolitiikka” teoksen keskeinen ponsi.

Vuonna 1968 oli suomalaisen asuntopolitiikan lähtökohtana kestävä, myös vuosikymmenten yli ”kilpailukykyisenä” säilyvä asuntokanta ja kansalaisten hyvinvointi.

- *”Kun tänään valmistuvat asunnot on tarkoitettu vähintäänkin puolivuosisataisiksi sijoituksiksi, ilmeinen virhe on mitoittaa ne kasvuvoimaisessa yhteiskunnassa tarkoin rakentamishetken kysynnän mukaisiksi. Taloudelliseen ja pitkäjännitteiseen asuntopolitiikkaan päästäksemme meidän kannattaa – kysynnän tulevaan kasvuun nojaten – tukea nykyisiä kysyjiä niin, että he tänään yltävät siihen, mitä he huomenna pitävät välttämättömänä ja ylihuomenna kenties riittämättömänäkin*”

Hyvistä pyrkimyksistä huolimatta eriytyminen lisääntyy

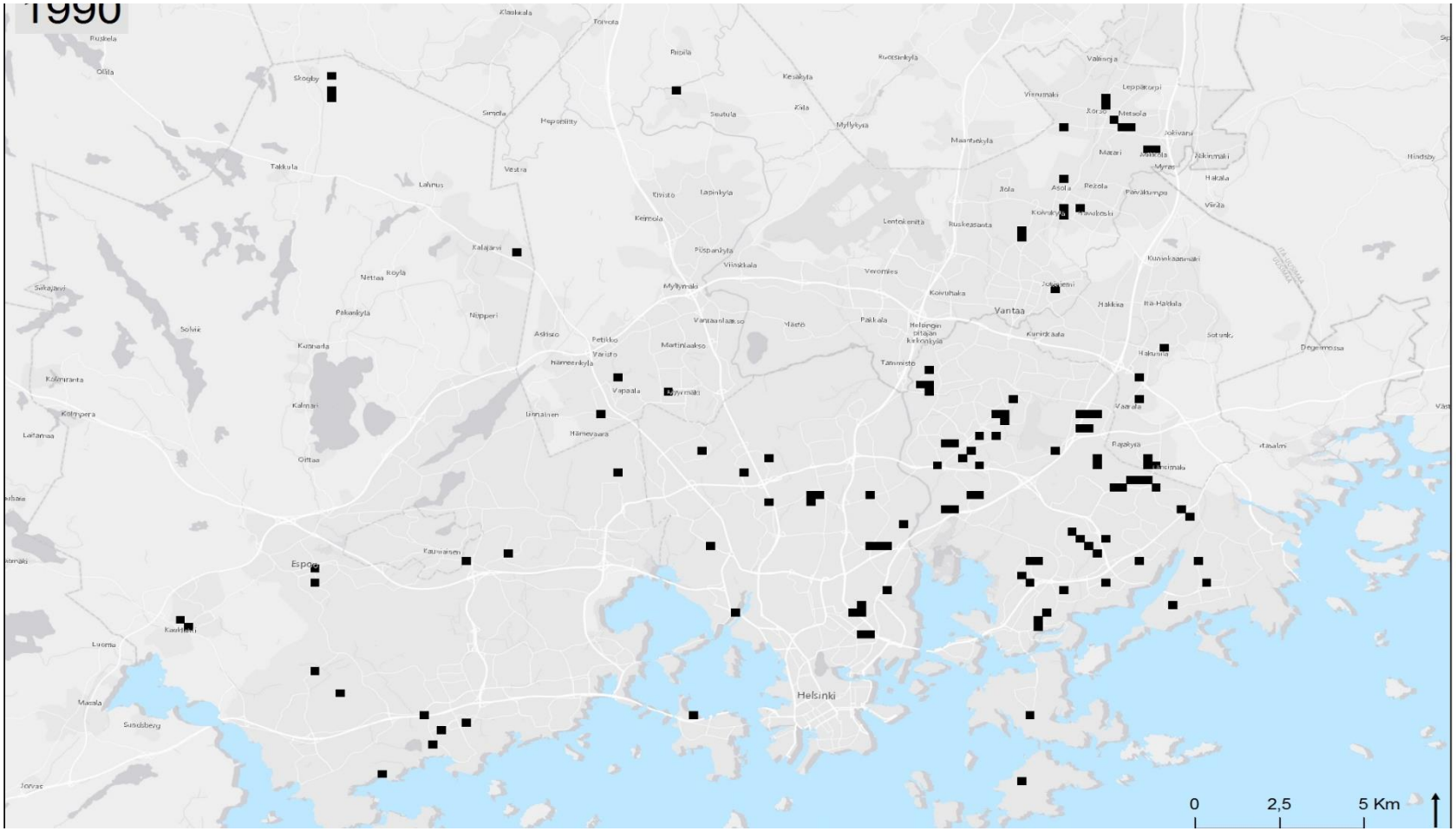
Tulos 1: Segregaatio voimistuu

- Alueelliset erot ovat kasvaneet. Pääkaupunkiseudun kehitystä korttelitasolla on neljännesvuosisadan ajan leimannut se, että köyhät ja huono-osaiset entistä selvemmin asuvat omissa naapurustoissaan ja koulutetut ja hyvätuloiset omissaan.

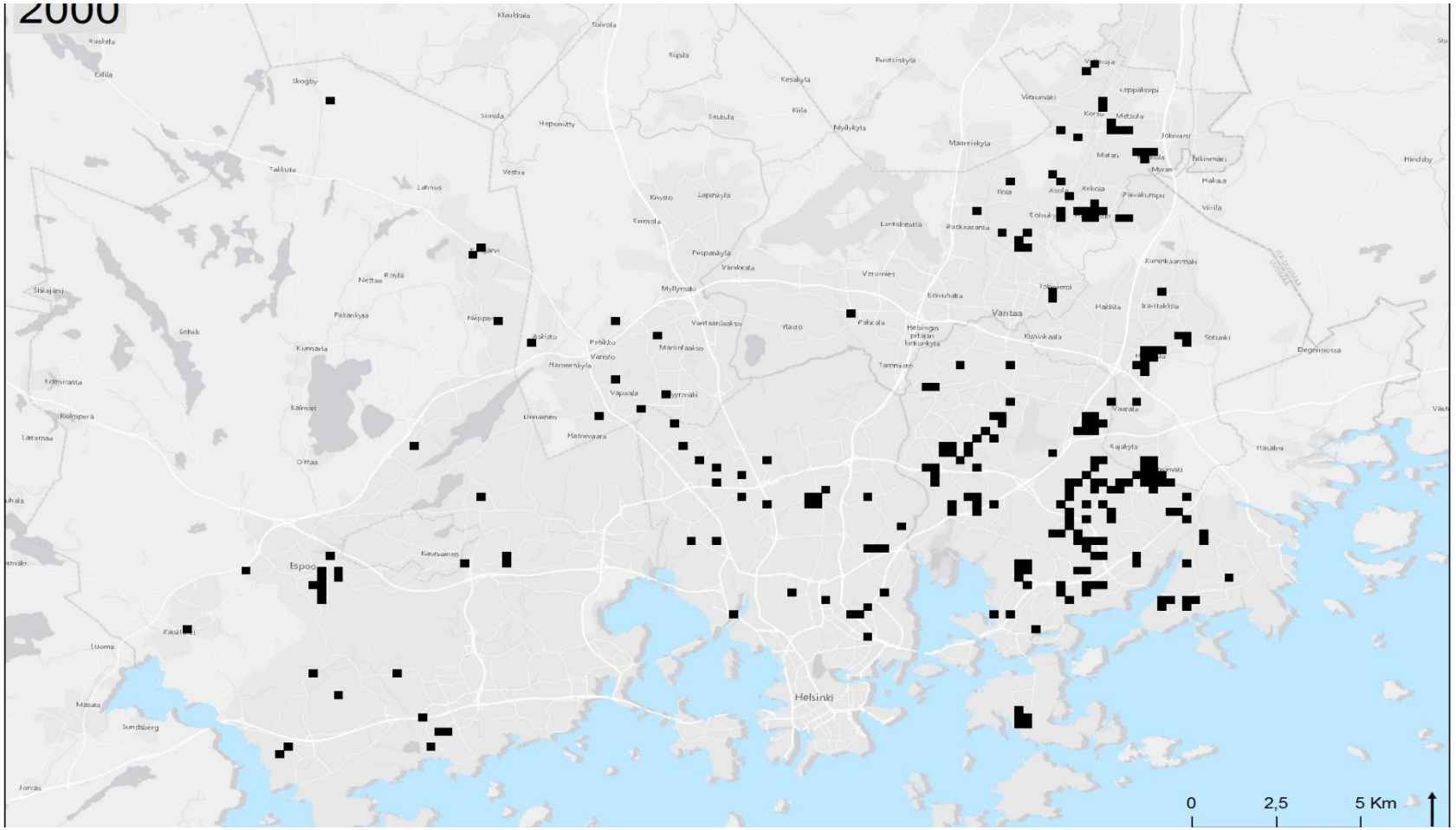
Tulos 2: Köyhyystaskujen keskittymisessä selkeä rakenne

- Huono-osaisuuden ydinalueet näyttävät keskittyvän seudun sisällä ennen muuta itäiseen osaan Helsingistä.
- V. 2010 heikoimman 20 kärkisijan joukossa on vain kaksi sellaista osa-aluetta, jotka eivät paikannu Itäiselle suuralueelle (tai sen välittömään naapurustoon), 17 joukossa ei yhtään.
- Siis tilanteessa, jossa seudullisesti tulot, koulutus ja työllisyys paranivat.

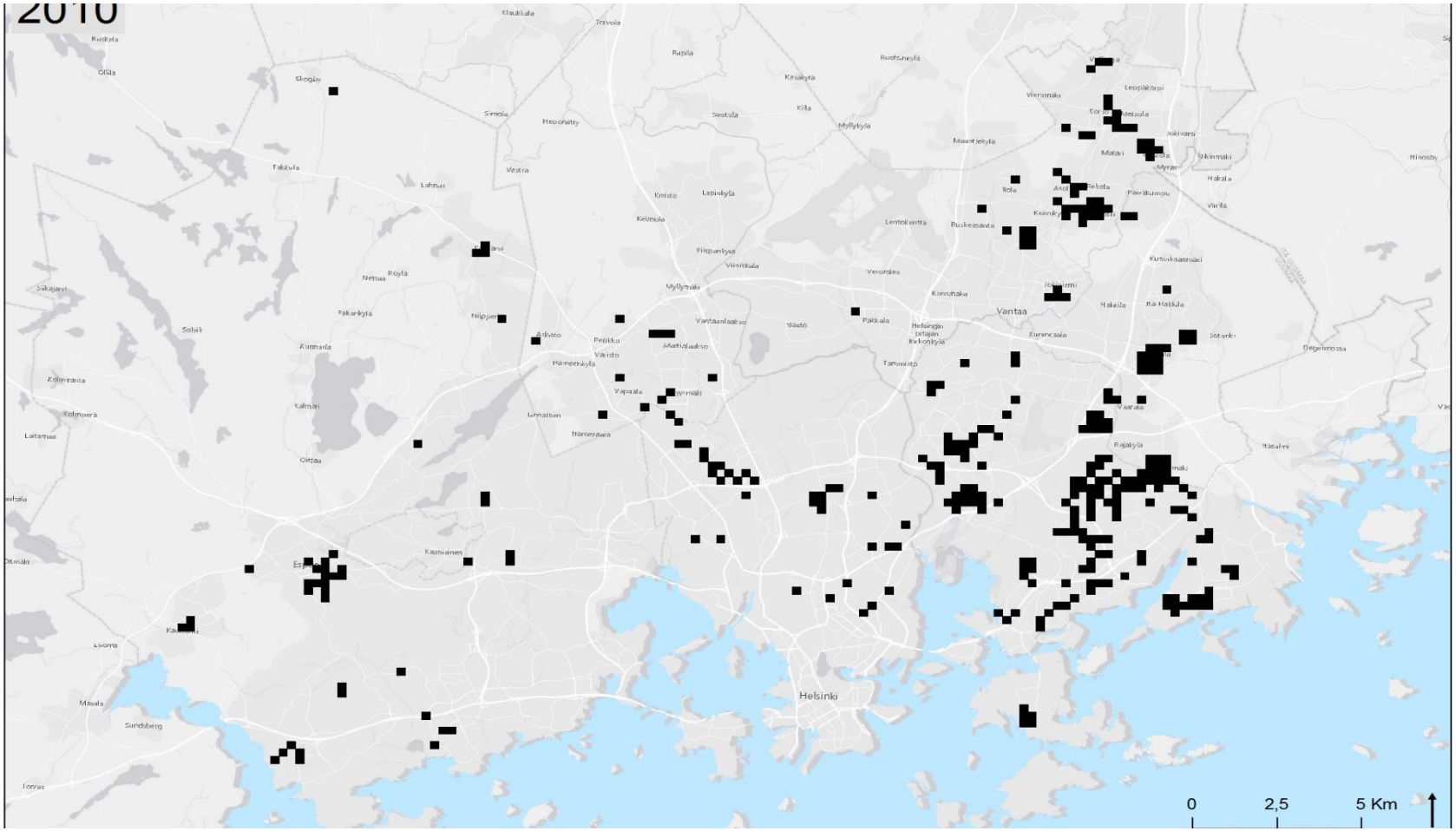
Huono-osaisuus pääkaupunkiseudulla 1990:

Huono-osaisuus pääkaupunkiseudulla 2000:

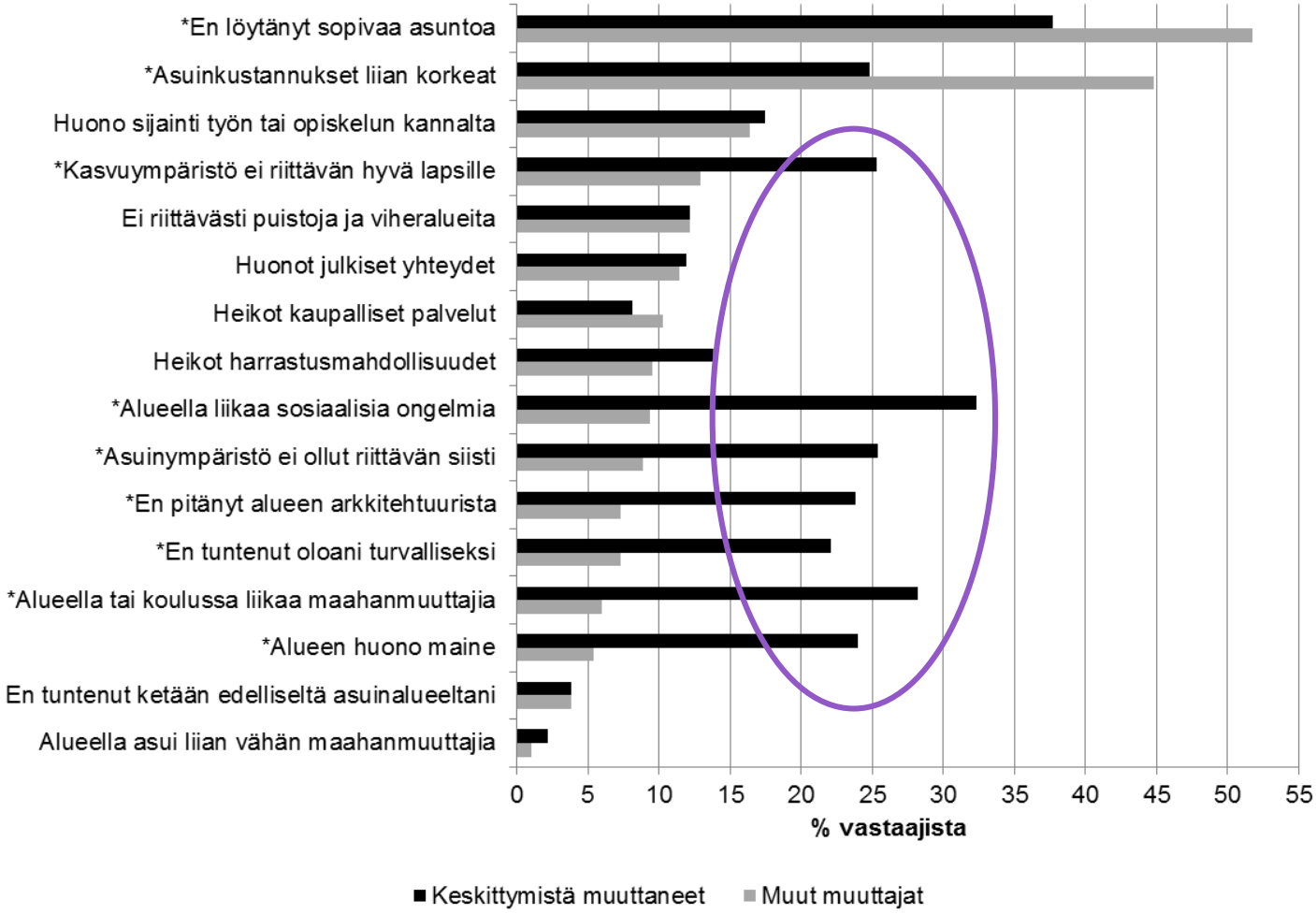
Huono-osaisuus pääkaupunkiseudulla 2010

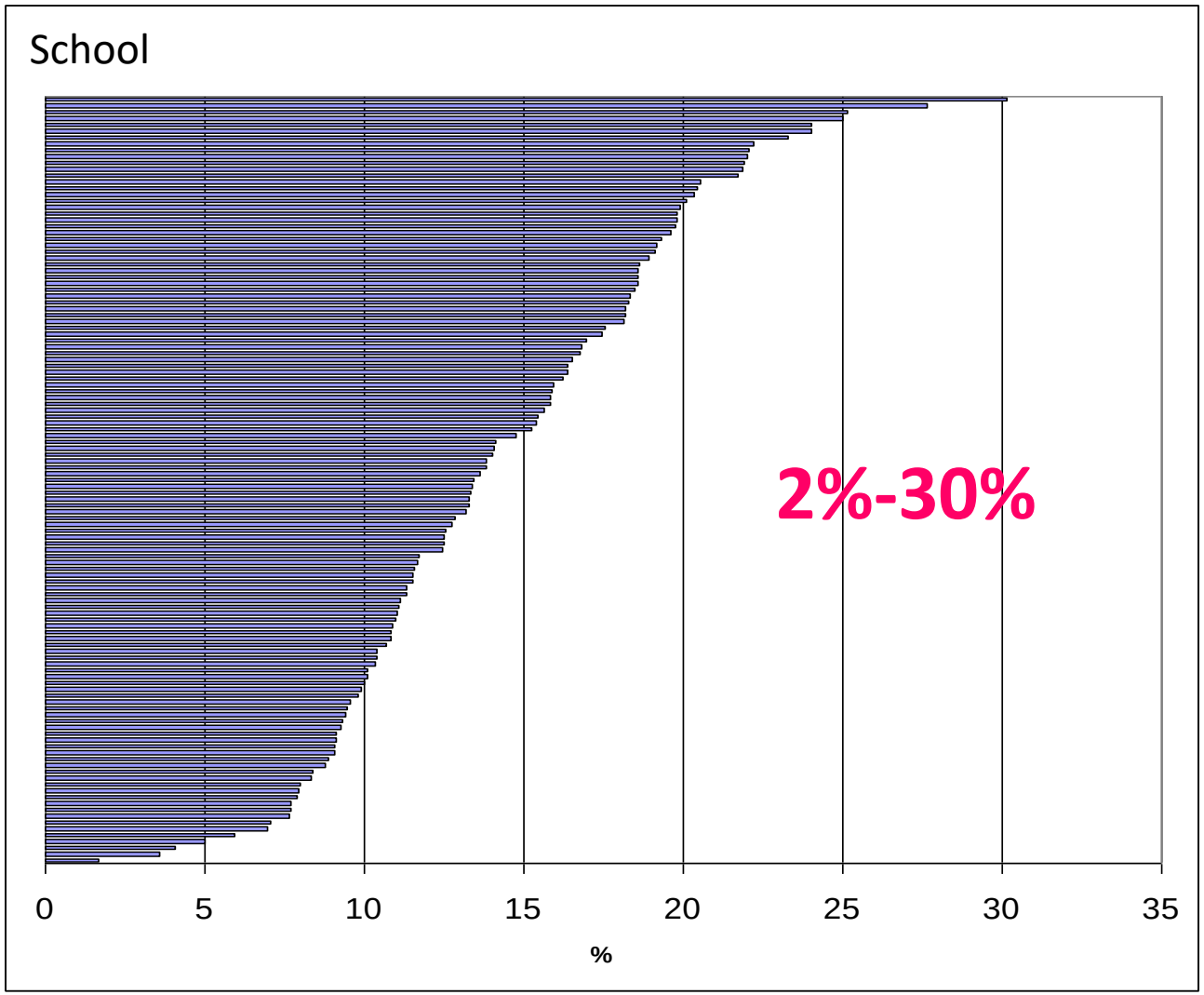
Tulos 3: Uusi kehitysvaihe

- Kun aikaisemmin (1990-luvulla) kehitystä leimasi syvä taloudellinen taantuma ja työttömyys seurauksineen - 2000–luvulla vieraskielisten osuus on noussut työttömyyteen rinnastettavissa olevaksi erottelijaksi alueiden välillä.
- Olennaista: 2000 –luvulla erot eri alueiden välillä ovat kasvaneet lähes kolme kertaa nopeammin kuin väestössä keskimäärin; väestön eri ryhmät siis kasvavassa määrin hakeutuvat omille alueilleen.
- Tulkinta: kysymys on asuntomarkkinoiden kautta tapahtuvasta vähittäisestä eriytymisestä, joka perustuu yksittäisten kotitalouksien muutto- ja sijoittumispäätöksiin (Vrt. Vilkama ym. 2014).

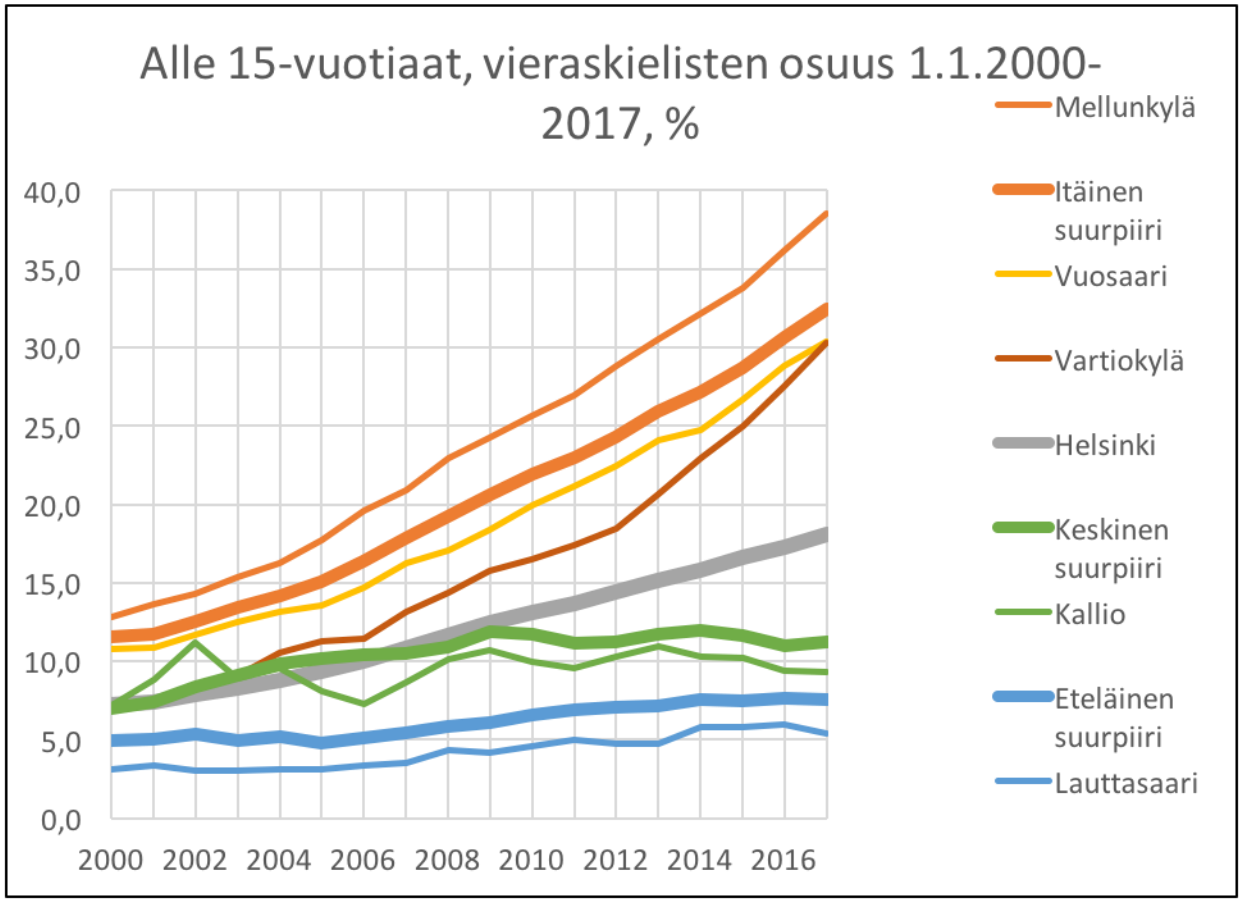
Samalla alueen sosiaalisesta elämästä on tullut muuttoliikkeeseen itsellisesti vaikuttava tekijä Vilkama, Vaattovaara, Dhamann (2013)

Tupakoivat 8- ja 9-luokkalaiset lapset
Comprehensive schools Helsinki Metropolitan area

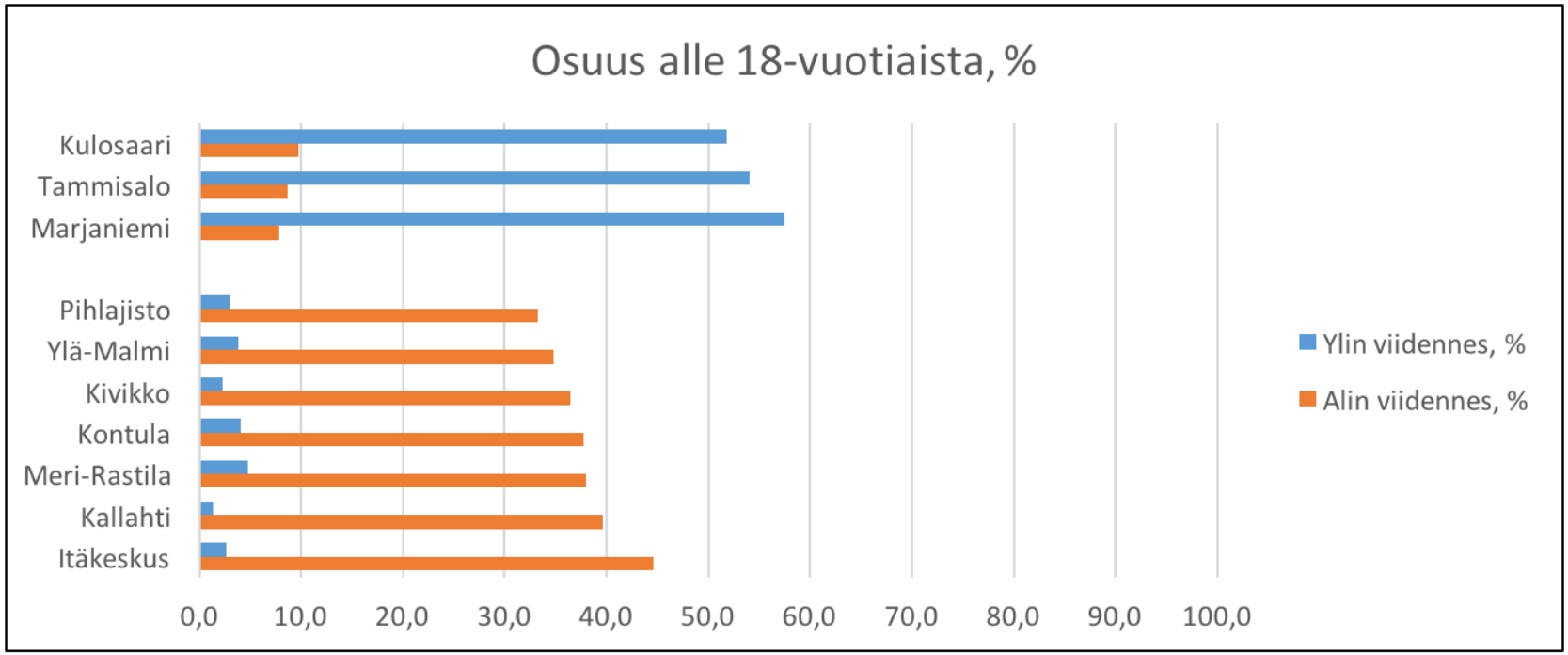
School Health Promotion Survey

Lähde: Tilastokeskus

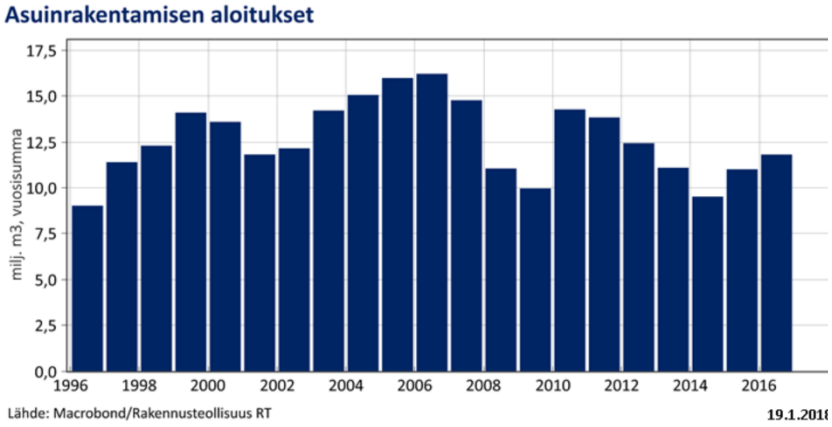
Pienituloiset lapsiperheet 2014, ääripäitä:

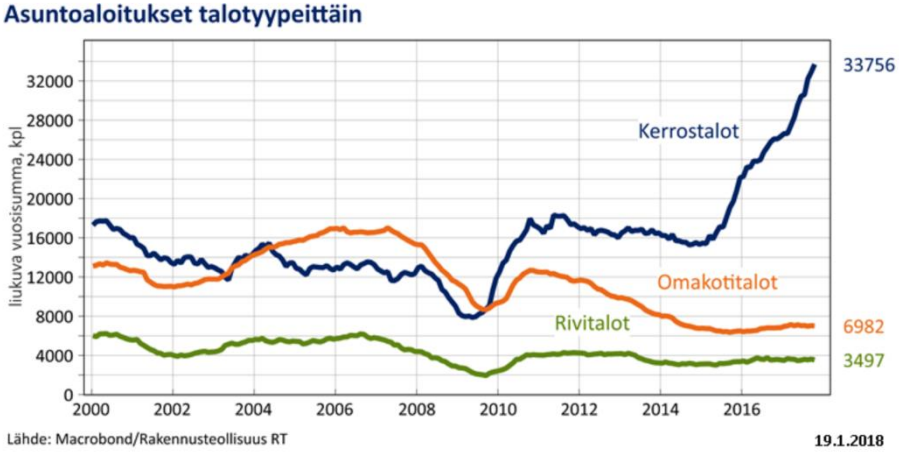
Alimpaan ja ylimpään tuloviidennekseen* kuuluvissa asuntokunnissa asuvien alle 18-vuotiaiden osuus alueen kaikista lapsista

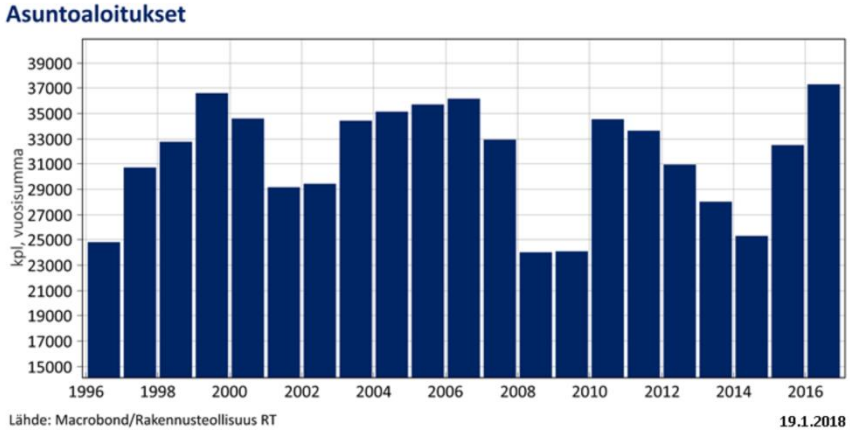

*Ekvivalentit tulot: Asuntokunnan tulot jaettuna asuntokunnan kulutusyksiköiden määrällä. Tulonjaon määrittelyperusteena helsinkiläisten tulot.
Lähde: Tilastokeskus
Pekka Vuori

Samalla kun v. 2016 Helsingissä työikäisten määrän kasvu saatiin kokonaan ulkomaalaistaustaisesta väestöstä, koska kantaväestöön kuuluvat yli 40-vuotiaat ovat vähentyneet huomattavasti…

Tulisiko meille asettaa

- *sellainen vaatimus, ettei mikään kaupunginosa saisi alittaa verrattain korkeaksi asetettua (palvelujen) ja elintilojen minimitasoa. On siis kenties asetettava jonkinlainen, suhteellisen korkea raja-arvo, jonka alle mikään kaupunkialue ei saisi pudota.*
- *Vrt. Allardt (1992)*

Ettei käy niin, että se mitä aikaan saatiin hyvinvointivaltiota rakennettaessa sosiaalipolitiikassa, hävitään nyt alueellisen eriytymisen kautta asuntopolitiikan puutteessa.